

DIARIENUMMER: KS 2023/378
FASTSTÄLLD: 2018-04-10
VERSION: 3
SENAST REVIDERAD: 2019-12-10
GILTIG TILL: 2024-12-31
DOKUMENTANSVAR: Bibliotekschef

Plan

Biblioteksplan för Herrljunga kommun 2020-2024

Kultur- och fritidsutskottet, för Herrljunga kommuns verksamhet på
biblioteksområdet.

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Innehåll

Varför en biblioteksplan?	2
Biblioteksverksamhet i allmänhet	2
Folkbiblioteksverksamhet.....	3
Prioriterade grupper i folkbibliotekets verksamhet:	4
Samverkan – samarbete	5
Växtkraft 10 000.....	6
Skolbiblioteksverksamhet.....	6

Varför en biblioteksplan?

”Kommuner och landsting ska anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet.

Den myndighet som regeringen bestämmer ska ha en nationell överblick över och främja samverkan inom det allmänna biblioteksväsendet.

Myndigheten ska tillsammans med de regionala biblioteksverksamheterna och kommunerna följa upp hur de biblioteksplaner som antagits har utformats och hur de används.”

(Bibliotekslagen SFS 2013:801
17 § och 18 §)

Biblioteksplanen för Herrljunga kommun utgör det övergripande styrdokumentet för kommunens samlade verksamhet på biblioteksområdet. Den är ett politiskt dokument och ska ge en tydlig riktning in i framtiden.

Biblioteksplanen kompletteras med årliga verksamhetsplaner och revideras vart fjärde år.

Biblioteksplanen utgår från Bibliotekslagen.

Andra viktiga styrdokument att ta i beaktande är kommunala, regionala och nationella planer och strategier som inverkar på Herrljunga biblioteksplans område, t ex Växtkraft 10 000 – våga, vilja, växa (Utvecklingsplan för Herrljunga kommun fram till år 2020), Sjuhärads kulturplan, Västragötalandsregionens Biblioteksplan, Västragötalandsregionens Kulturplan och Utredningen och förslaget till en ny nationell biblioteksstrategi, den s k Demokratins väktare, som överlämnades till regeringen i mars 2019.

En annan källa till inspiration och stöd är IFLA/Unescos olika internationella manifest för bibliotek, t ex Folkbiblioteksmanifestet och Skolbiblioteksmanifestet, samt FN:s konvention om barnets rättigheter, Barnkonventionen, som blir lag i Sverige 1 januari 2020.

Biblioteksverksamhet i allmänhet

En övergripande uppgift för all biblioteksverksamhet är att **främja**

- **litteraturens ställning**
och
- **intresset för bildning, utbildning och kulturell verksamhet i övrigt**
samt

- **verka för samhällets demokratiska utveckling, förmedla kunskap och bidra till fri åsiktsbildning**

Prioriterade grupper i all biblioteksverksamhet

- **Personer med funktionsnedsättning**

Dessa ska utifrån behov och förutsättningar erbjudas litteratur och tekniska hjälpmedel för att kunna ta del av information.

- **Nationella minoriteter**

Dessa ska erbjudas litteratur på sitt modersmål.

- **Personer som har annat modersmål än svenska**

Dessa ska erbjudas litteratur på sitt modersmål och lättläst svenska.

Folkbiblioteksverksamhet

Herrljunga kommuns folkbibliotek (Herrljunga bibliotek och filialbiblioteket i Ljung) ska vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov.

Att låna ska vara kostnadsfritt.

Hur?

- Ett generöst öppethållande.
- Tillgängliga lokaler.
- Medier och teknik anpassade till användarnas olika behov.
- Regelbundna användarenkäter.
- Biblioteket som kulturarena: Bjuda in till, för allmänheten, öppna arrangemang, som författarbesök, föreläsningar, bild/filmvisningar, debatt, musik, teater, olika former av skapande, konstutställningar och andra former av utställningar.

Biblioteket ska särskilt främja läsning och tillgång till litteratur och media, som är allsidiga, aktuella och av god kvalitet.

Hur?

Genom ett ambitiöst och professionellt arbete med bibliotekets medier och i kontakten med biblioteksanvändarna:

- Följa bokutgivningen och utifrån mediaanslaget se till att inköpen präglas av allsidighet och kvalitet och svarar upp mot användarnas behov och önskemål.
- Kontinuerlig kassation av sliten media och media som inte efterfrågats på flera år.
- Magasinering av sådan media som man bedömer bör finnas kvar trots att efterfrågan är svag.
- Ett litteraturförmedlande förhållningssätt i all biblioteksverksamhet.
- Bjuda in till författarbesök, bokcafé, berättarcafé, högläsning, bokcirkel eller liknande.

Biblioteket ska aktivt arbeta med att öka kunskapen om informationsteknik hos allmänheten.

Hur?

- Erbjudas tillgång till internet via bibliotekets bokningsbara datorer och/eller via trådlös uppkoppling (Wifi) för den som använder egen laptop/surfplatta.
- Regelbundet återkommande internet-drop-in för användare med behov av stöd för att komma igång med användningen av datorer, internet och digitala medier och program.
- Bibliotekspersonalen vidareutbildar och uppdaterar sig i informationsteknik, informationssökning, källkritik, digitala medier och databaser.

Prioriterade grupper i folkbibliotekets verksamhet:

Barn och unga:

Dessa ska erbjudas litteratur utifrån sina behov och förutsättningar. Folkbiblioteket ska:

- Främja språkutveckling.
- Stimulera till läsning.

Hur?

- Aktuellt, allsidigt litteraturutbud.
- Erbjudas tillgång till anpassad media och möjlighet till egen nedladdning av talböcker.
- Litteraturförmedling till förskolan/skolan, t ex boklådor med skönlitteratur och olika önskade teman.
- Gåvoböcker till vissa yngre åldersgrupper för att särskilt främja deras läsning.
- Tillfälle för grupper från förskolan/skolan att besöka biblioteket, låna böcker, sitta och läsa och/eller att bibliotekspersonal berättar om hur biblioteket fungerar och/eller tipsar om böcker.

Personer med funktionsnedsättning

Dessa ska utifrån behov och förutsättningar erbjudas litteratur och tekniska hjälpmedel för att kunna ta del av information.

Hur?

- Erbjudas ett aktuellt och attraktivt bestånd av anpassad media.
- Erbjudas möjlighet till egen nedladdning av talböcker.
- Uppsökande litteraturförmedling till enskilda och till vård- och omsorgsboenden.
- Läs- och skrivstation med olika hjälpmedel för t ex synnedsättning och läs- och skrivsvårigheter.

Nationella minoriteter

I Sverige räknas samer, judar, romer, sverigefinnar och tornedalingar som nationella minoriteter. De nationella minoritetsspråken är samiska, jiddisch, romani chib, finska och meänkieli (tornedalsfinska).

Dessa ska erbjudas litteratur på sitt modersmål.

Hur?

- Det finns bestånd och inköp samt fjärrlån sker regelbundet av litteratur på romani chib och, i synnerhet, på finska.

Dessa nationella minoritetsspråk är för närvarande aktuella i Herrljunga.

- I förekommande fall och på efterfrågan sker inköp eller fjärrlån av litteratur på övriga nationella minoritetsspråk.

Personer som har annat modersmål än svenska

Dessa ska erbjudas litteratur på sitt modersmål och lättläst svenska.

Hur?

- I samverkan med skolan, t ex modersmålsundervisningen, SFI (Svenska för Invandrare) och språkcaféerna som anordnas i kommunen låna och/eller köpa in litteratur på de språk som för tillfället är aktuella i kommunen.
- Erbjud ett aktuellt och attraktivt bestånd av lättlästa romaner och faktaböcker på svenska.
- Erbjud ett rikt bestånd av barn- och ungdomsböcker på parallellspråk, t ex arabiska/svenska/engelska

Samverkan – samarbete

Ett nära samarbete finns mellan folkbiblioteket och de verksamheter i kommunen där biblioteksverksamhet förekommer, t ex förskola, skola och äldreomsorg.

Folkbiblioteket samverkar nationellt och regionalt med andra bibliotek i Sverige.

Hur?

- Fjärrlåneverksamheten: möjligheten att för användares, t ex studerandes, räkning låna in litteratur från andra bibliotek i Sverige eller att i vår tur låna ut litteratur till andra bibliotek.
- Vi är ett Libris-bibliotek, vilket innebär att vi anslutit oss till och gör våra böcker sökbara i Kungliga bibliotekets nationella katalog, Libris.
- Möten i nätverk och kurser regionalt via Kultur i Väst.

Folkbiblioteket samarbetar särskilt med de övriga biblioteken i Sjuhärad. Regelbundna nätverksträffar förekommer för t ex bibliotekschefer, barnbibliotekarier, och bibliotekarier

som arbetar med mångspråk och fjärrlån. Biblioteken driver gemensamma projekt med ekonomiskt stöd från kommunalförbund och region.

Folkbiblioteken i Herrljunga och Vårgårda ingår i ett samarbete med flera bibliotek i Skaraborg, ett kluster som tillsammans har upphandlat mediainköp.

Växtkraft 10 000

I förhållande till visionspunkterna i Växtkraft 10 000 – våga, vilja, växa (Utvecklingsplan för Herrljunga kommun fram till år 2020) ska biblioteken särskilt bidra när det gäller dessa:

- Där det är ”gott att leva.
- Med en tydlig och välkomnande VI-känsla i kommunen.

Hur?

- Erbjud en välkomnande och inkluderande miljö för våra besökare.
- En bred satsning på medier på andra språk än svenska.

Skolbiblioteksverksamhet

Enligt 2 kap. 36 § skollagen (2010:8) ska eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ha tillgång till skolbibliotek.

Bildningsförvaltningen är huvudman och ansvarar för skolbiblioteken i Herrljunga kommun. Bildningsförvaltningen är sedan 2015 även huvudman för folkbiblioteket.

Vilka skolbibliotek finns i kommunen?

I Herrljunga kommun finns sju F-6-skolor som alla erbjuder någon form av bibliotek med ett aktuellt bestånd av media, både facklitteratur och skönlitteratur, ljudböcker, talböcker och uppslagsverk. Lokalen där skolbiblioteket finns kan variera mellan att vara en del i matsal, korridor eller skyddsrum och ibland även användas som fritidshemslokal.

I högstadieskolan, som sedan 2019 är uppdelad i två juridiska enheter, finns biblioteket i en stor och ljus lokal. Biblioteket innehåller enbart skönlitteratur. Facklitteraturen i form av bredvidläsningslitteratur är spridd ute på de olika ämnesinstitutionerna i skolan.

I gymnasieskolan ligger biblioteket centralt i skolan i rymliga, trevliga lokaler. Det finns studieplatser för enskilda studier, informationssökning och grupparbeten. Biblioteket innehåller skönlitteratur, facklitteratur och tidskrifter. Det finns romaner på engelska och en del andra språk tillsammans med lättlästa böcker, ljudböcker och talböcker.

Biblioteket har gemensamt katalog- och utlåningssystem med Herrljunga bibliotek.

Vilken bemanningsgrad har skolbiblioteken?

Gymnasieskolan är bemannad av bibliotekarie 10 tim/vecka.

Högstadieskolan bemannas av svensklärare 80 min/vecka.

Den största F-6-skolan är bemannad av bibliotekarie 4 tim/varannan vecka. Bibliotekarien ansvarar också för mediainköp.

Vad gäller övriga F-6-skolor är vanligtvis en eller två lärare och ibland vissa elever ansvariga för ordningen i biblioteket.

Vilken samverkan finns det mellan skolbiblioteken och folkbiblioteket?

I F-6-skolorna består samverkan i första hand av lån av boklådor från folkbiblioteket samt studiebesök på folkbiblioteket.

I den största F-6-skolan finns bibliotekarie på plats och kan ta in önskemål och synpunkter från elever och lärare, ge boktips och bokprata i klasserna.

I högstadieskolan sker samverkan med folkbiblioteket genom lärarna direkt i sina ämnen, ej via skolbiblioteket.

Gymnasieskolan samverkar i stor utsträckning med folkbiblioteket genom att gymnasiebibliotekarien också arbetar där. Biblioteken förmedlar lån av böcker mellan sig.

Mål för skolbiblioteken i Herrljunga kommun

- Skolbiblioteket ska stärka skolans måluppfyllelse
- Skolbiblioteket ska vara tillgängligt och inbjudande.
- Skolbiblioteket ska erbjuda en lugn läsmiljö, som stimulerar elevernas intresse för läsning och litteratur.
- Skolbiblioteket ska användas aktivt i undervisningen av lärare och elever.